

Källa: Språkrådet

Oikeus käyttää kansallista vähemmistökieltä

Ruotsin kansalliseen vähemmistöön kuuluvalla on oikeus käyttää omaa kieltään viranomaisyhteyksissä. Tällä sivulla on tietoa kielellisistä oikeuksista ja vaatimuksista, joita omalle kunnalle ja muille viranomaisille voi asettaa.

1. tammikuuta 2010 Ruotsissa tuli voimaan uusi laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä. Kansallisia vähemmistöjä ovat sen mukaan juutalaiset, romanit, saamelaiset, ruotsinsuomalaiset ja tornionjokilaakson suomenkieliset. Kansallisia vähemmistökieliä ovat jiddiś, romani, saame, suomi ja meänkieli.

Kaikkia kansallisia vähemmistökieliä on suojeltava ja edistettävä

Laissa sanotaan, että kansallisia vähemmistökieliä on suojeltava ja edistettävä. Kansalliseen vähemmistöön kuuluvalla on oltava oikeus oppia omaa vähemmistökieltään ja kehittää ja käyttää sitä. Viranomaisten on kuunneltava kansallisia vähemmistöjä ja otettava huomioon niiden kielelliset tarpeet.

Viranomaisilla on velvollisuus tiedottaa kansalliseen vähemmistöryhmään kuuluvan oikeuksista katsomatta siihen, mitä vähemmistökieltä hän puhuu tai missä päin Ruotsia hän asuu.

Meänkielen, saamen ja suomen oikeudet ovat erityisen vahvat

Erityisen vahvat oikeudet on niillä, jotka puhuvat meänkieltä, saamea tai suomea ja asuvat hallintoalueeseen kuuluvassa kunnassa. Sivun lopussa on luettelo, josta näkee, kuuluuko oma asuinkunta hallintoalueeseen.

Jos asuinkunta kuuluu hallintoalueeseen, on yhteydenpidossa viranomaisten kanssa oikeus käyttää omaa kieltään. Viraston on annettava vastauksensa kirjallisesti tai suullisesti kielellä, jota asiakas itse on käyttänyt.

Asuinkuntaansa voi pyytää järjestämään lasten- ja vanhustenhoidon joko kokonaan tai osittain meänkielellä, suomeksi tai saamen kielellä.

Jos asuinkunta on Arjeplog, Haaparanta, Jokkmokk, Jällivaara, Kiiruna, Pajala tai Ylitornio, oikeus käyttää vähemmistökieltä koskee myös yhteydenpitoa tuomioistuimiin.

Vaikka asuinkunta ei kuulu hallintoalueeseen, voi viranomaisilta pyytää, että saa meänkielistä, suomenkielistä tai saamenkielistä vanhustenhoitoa, jos käytettävissä on samaa kieltä puhuvia työntekijöitä. Viranomaisten tulee huolehtia siitä, että kielitaitoista henkilökuntaa on siellä, missä sitä tarvitaan.

Asuinpaikkaan katsomatta on valtiopäivien oikeusasiamiehille, oikeuskanslerille, vakuutuslainsäätäjien, verovirastoon ja syrjintäasiamiehen virastoon aina voitava kirjoittaa meänkielellä, saameksi ja suomeksi.

Näiden puoleen voi kääntyä

Jos asuinkunta tai muut viranomaiset eivät näytä noudattavan lakia, voi yhteyden ottaa Tukholman läänin lääninhallitukseen tai Saamelaiskäräjiin, joiden tehtävänä on huolehtia siitä,

että lakia noudatetaan. Saamelaiskäräjät vastaavat saamen kielestä ja Tukholman lääninhallitus muista kielistä.

Tukholman lääninhallituksen vähemmistöasiain yksikkö (Enheten för minoritetsfrågor vid
Länsstyrelsen i Stockholms län)

Puh. 08-785 40 00

Saamelaiskäräjät (Sametinget)

Puh. 0980-780 30